

Stockholm 2020-01-07

Ida Edwertz
Miljödepartementet

Yttrande över Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet M2019/01776/R

Sammanfattning

Remissvaret är ett samlat svar på både rubricerad remiss och remissen om Rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig avfallsstatistik och en digital lösning för spårbarhet av farligt avfall. Jernkontoret välkomnar Miljödepartementets förslag att säkerställa att Sverige får en lagstiftning som i mycket större utsträckning sammanfaller med EU-lagstiftningen något vi i flera remisser sedan 2008 framfört. Detta är särskilt viktigt för att kunna säkerställa att nya steg kan tas mot en cirkulär ekonomi där uppkomna materialflöden kan användas där de gör mest samhällsnytta. Implementeringen av biproduktskriterierna förra året och nu de föreslagna kriterierna för End-of-waste, är här helt avgörande här. Generellt anser vi att förslagen om spårbarhet är positivt trots risk för viss ökad administrativ börda eftersom uppföljning också förbättras. Krav som innebär dubbelarbete för företagen måste undvikas och risken att det blir för detaljerat och svårhanterligt måste beaktas. Det vore bra med en första testperiod på t.ex. ett år, för att sedan utvärdera systemets funktion och relevans.

Definitioner

Uttrycket **kommunalt avfall ersätter termen hushållsavfall** och utformas i huvudsak på samma sätt som i avfallsdirektivet. Denna fråga berör inte stålindustrin direkt men vi vill ändå betona hur viktigt det är att de undantag som görs i 3 §, t.ex. tillverkningsavfall införs, för att säkerställa att ingen sammanblandning görs i dessa frågor.

Samtidigt med denna ändring införs också en möjlighet till s.k. frival för hantering av kommunalt avfall som uppstår i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet. Frivalet innebär att verksamheterna kan välja att hantera avfallet på annat sätt än genom att lämna det till kommunen. Det låter bra för konkurrensen att man tillåter frival, men det kanske inte är så fritt eftersom man ska anmäla i mars året innan den ska ändras. Det är viktigt att fortsatt konkurrensutsätta denna typ av verksamhet och inte monopolisera den.

Bestämmelser om när avfall upphör att vara avfall (EOW) införs äntligen i miljöbalken. Det tydliggörs vem som har ansvaret för att uppfylla tillämpliga författningskrav för material och produkter när avfall upphör att vara avfall. Jernkontoret välkomna att Sverige inför kriterierna för när avfall upphör att vara avfall med exakt samma skrivning som i Avfallsdirektivet

För att det faktiskt ska ske en ökad avklassning av avfall, när man genomgått ett återvinningsförfarande, är det viktigt att den av regeringen utpekade myndighet aktivt börjar arbeta med EOW. Även om Jernkontoret helst ser EOW på EU-nivå, har tidigare års erfarenheter visat att det inte är så enkelt och arbetet med EU-gemensamma EOW regler avstannade helt för några år sen och därför är det bra att börja nationellt. Stålindustrin har EU satta EOW för skrot men dessa har inte använts eftersom de nivåer på ovidkommande ämnen som sattes som krav för att EOW skulle vara uppfyllt blev både för höga för vissa företag och för låga för andra. Det är därför viktigt att kommande EOW-kriterier alltid tas fram i nära samarbete med berörd industri.

Den vägledning som finns på Naturvårdsverkets web om när avfall upphör vara avfall (men som inte är EOW-kriterier) måste ses över i och med den nya lagstiftningen. Dessutom bör utredningar/rapporter om t.ex. Gifffria och gifffria kretslopp endera strykas eller omarbetas liksom att Handbok för återvinning av avfall i anläggningsändamål göras om från grunden. Ingen av dessa publikationer har bidragit till ökad användning av avfall och mängden avfall som klassats har inte ökat, utan har snarare försvårat arbetet.

Kontrollplaner i plan- och bygglagen

En kontrollplan ska omfatta uppgifter om allt bygg- och rivningsavfall och även byggprodukter som kan återanvändas. Det införs krav på källsortering av bygg- och rivningsavfall i ett antal fraktioner. Kommunernas ansvar för bygg- och rivningsavfall förtydligas så att invånarna i olika kommuner får en likvärdig service. Detta kommer att öka administrationen, men förslaget ser rimligt ut och vi bedömer att det kommer att medföra bättre ordning.

Förbud mot förbränning och deponering av avfall

Det införs också, motsvarande avfalls- och deponidirektivets krav, ett förbud mot förbränning och deponering av avfall som samlats in separat för att förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas. Här kan finnas en risk att det blir svårare att driva förbättringsarbete i avfallstrappan. Vid osäkerhet om ev. återvinning och/eller ev. återanvändning kan det hända att man avstår från att sortera ut vissa avfall, t.ex. tegel, som företaget normalt har tillstånd att deponera, för att återvinna det. Ibland kan det dra ut på tiden att hitta en kund och avfallet blir liggande för länge. Om vi förstår det nya förslaget krävs att man i så fall också behöver söka dispens för att lägga teglet på deponi, trots att det redan finns ett tillstånd i "botten" att deponera det. Om det är så man ska förstå förslaget ökar administrativa bördan och riskerar också att ta bort incitament för att ökad återvinning och i stället väljer man deponi direkt.

Krav att erbjuda avfall till annan aktör

Det införs också en skyldighet för den som samlar in eller behandlar avfall att lämna ut information om innehav av avfall som kan förberedas för återanvändning men som inte avses att behandlas på det sättet, **och på begäran erbjuda avfallet till den som avser att yrkesmässigt förbereda det** för återanvändning.

Vad avses när man skriver att man på begäran (från vem?) ska erbjuda avfallet (som ofta innebär en kostnad att hantera). Erbjudna något som kostar att hantera? Vi tror inte stålindustrin berörs men detta är en otydlig paragraf och den blir inte tydligare i motivtexten.

Angående informationsskyldigheten är det självklart om det gäller "rena" fraktioner, vilka i stålindustrin kan vara t.ex. träavfall/pallar och transportband av gummi. Däremot kan det bli mer komplicerat om man betraktar mer svårhanterliga fraktioner och blandat avfall. Det är oklart om dessa också ska informeras om och ett förtydligande behövs vad som avses.

Målen för materialåtervinning av förpackningar

Revideras så att de minst överensstämmer med de nya målen i förpackningsdirektivet för 2025 respektive 2030. Det innebär en höjning av målen för vissa material, bland annat trä. Specifika nivåer för förpackningsavfall av järnmetall och aluminium ersätter det tidigare målet för förpackningsavfall av metall. Vi förslår att ordet järnmetall ändras till stål eller järnlegering

Information av särskilt farliga ämnen till Europeiska kemikaliemyndigheten (ECHA)

Leverantörer av varor ska tillhandahålla information om förekomst av särskilt farliga ämnen i varorna till ECHA genom en särskild databas som kommer att vara tillgänglig för aktörer inom avfallshantering och konsumenter. Leverantörer av varor ska rapportera in innehåll av särskilt farliga ämnen (SVHC-ämnen) till databasen. I dagsläget kommer stålindustrin inte att behöva rapportera in något eftersom stål inte innehåller SVHC-ämnen. Men går den föreslagna koboltklassningen igenom kommer produkter från åtminstone rostfria stålproducenter att beröras. Det arbete som pågår på ECHA är omfattande och snårigt trots att det är "bara" för SVHC. Det gäller att inte bygga upp en onödigt administrativ omständlig rapportering och databasen bör begränsas till dessa ämnen.

Svenskt elektroniskt register om uppgifter om farligt avfall (NV rapport)

Detta är ett EU-krav som Sverige tidigare inte genomfört och det är bra att Sverige reglerar detta. Naturvårdsverket föreslår i sin rapport bl.a. att uppgifter om avfall ska lämnas digitalt till ett avfallsregister som Naturvårdsverket ska föra. Man föreslår att bestämmelser införs om att sekretess under vissa förutsättningar ska gälla för uppgifter i avfallsregistret.

Givetvis kommer systemet att leda till mer administration, men samtidigt en bättre ordning och möjlighet till spårbarhet. Naturvårdsverket uppskattar den genomsnittliga tidsåtgången för att lämna uppgifter om farliga avfallet digitalt till avfallsregistret ca två timmar. Kostnaden för detta har för det genomsnittliga företaget uppskattats till cirka 867 kr per år. Vi ställer oss tveksamma till både den uppskattade genomsnittliga tidsåtgången och kostnaden. Den är sannolikt rejält underskattad och möjligen rimlig för ett litet företag.

Jernkontoret ser vissa risker för dubbelarbete med redovisningen, om det också ska redovisas i miljörapporten. Det är viktigt att säkerställa vilka siffror som gäller för vad och hur det kopplar ihop med miljörapporten. Vi hittar inte någon hänvisning till detta i texten. Ett annat problem är att registrering ska göras i direkt samband med anteckning. Våra företag gör i allmänhet anteckning om en uppskattad mängd FA som ska skickas iväg. Det är först när mottagaren vägt in som våra företag får uppgift om den verkliga mängden. Det händer också att mottagaren klassar om avfallet. Detta kan medföra delvis motstridiga noteringar i registret som måste kunna hanteras på ett smidigt sätt.

§54a punkt 3 är otydlig om var avfallet uppkommer. Det framgår inte vilken nivå man ska lägga sig på, företag, verksamhet, avdelning, avsnitt eller maskin, när man rapporterar. I § 54 a punkt 4 och 5 beskrivs rapporteringskrav för avfallslämnaren avseende vem som ska slutbehandla avfallet och vilken behandlingsmetod som ska användas. Företagen har ingen rådighet över avfallet då det lämnats till avfallsmottagare. Avfallsmottagaren tar emot avfall från flera aktörer där stålindustrins avfall ofta bara är en delmängd av det som till sist skickas för slutbehandling. Det innebär att företaget sannolikt inte kommer att kunna redogöra för

Jernkontoret

slutbehandling och metod för detta på ett säkert sätt. Det är också så att avfallsmottagaren noterar inkommande mängd från våra företag och övriga aktörer, samt ivägsänd mängd för behandling, så spårbarheten finns redan där.

Jernkontoret

Bo-Erik Pers
Verkställande direktör

Eva Blixt
Handläggare